

УДК: [061::355/359]“451.30”(477)

DOI: 10.33099/2707-1383-2021-42-4-20-33

Ігор Романченко

*доктор військових наук, професор,
директор Центрального науково-дослідного ін-
ституту Збройних Сил України (Київ, Україна)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2008-5649>
Електронна пошта: 1958.romancenko@gmail.com*

«Нехай не згасне цвіт науки!»

Пантелеймон Куліш

ЦЕНТРАЛЬНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ НА ЧОЛІ ВОЄННОЇ НАУКИ: ОСНОВНІ ЗДОБУТКИ ПЕРІОДУ 2014–2021 РОКІВ

У статті розглянуто історію створення, 30-річного функціонування та наукових здобутків Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України — провідної науково-дослідної установи Збройних Сил України.

Висвітлено основні підсумки наукової діяльності інституту з 1992 року, більш докладно — від початку військової агресії РФ у 2014 році і понині щодо:

розроблення та впровадження доктринальних документів Збройних Сил; воєнної безпеки держави, оборонного планування; визначення та обґрунтування потреб Збройних Сил України, розподіл та використання державних коштів; уточнення цілей та засад державної політики у сферах національної безпеки і оборони; ролі територіальної оборони та руху опору в системі застосування сил оборони України; пріоритетних напрямів розвитку ОВТ Збройних Сил України; єдиної структури системи керівництва обороною держави і управління військами та створення ЄАСУ; розвитку системи логістичного забезпечення та покращення обліку військового майна; комплексу математичних моделей операцій з обґрунтування задумів та планів у галузях будівництва, застосування та забезпечення ЗС України тощо.

Висвітлено наукові школи та провідних науковців інституту.

Ключові слова: *Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України, напрями досліджень, наукова діяльність, наукове супроводження, впровадження результатів досліджень, наукові здобутки, висококваліфіковані науковці.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. 14 лютого 1992 року згідно рішення Міністра оборони України (Про формування Центрального науково-дослідного інституту Міністерства оборони України. 1992, с. 1) на базі 39-го науково-дослідного інституту Протиповітряної оборони Сухопутних військ ЗС СРСР було створено Центральный науково-дослідний інститут Міністерства оборони України (далі — Інститут). На той час це була єдина в Україні військова науково-дослідна установа, що мала 20-річний досвід проведення наукових досліджень, розвинену методологічну базу, широке коло наукових зв'язків і найвищий рівень наукового потенціалу, більшість науковців якої бажали служити Україні. В основу успіху роботи колективу Інституту покладено принцип проведення досліджень на випередження. Так було започатковано систему воєнно-наукових досліджень щодо пошуку раціональних шляхів військового будівництва, обґрунтування інших актуальних рішень з питань оборони, які приймалися керівництвом України та її Збройних Сил. У 1998 році Кабінет Міністрів за-

твердив статус Інституту, як провідної науково-дослідної установи не Міністерства оборони, а Збройних Сил України (Про Центральный науково-дослідний інститут Збройних Сил України. 1998, с. 1).

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми. Відтоді Інститут основні зусилля зосереджував на вирішенні наукових проблем будівництва та розвитку Збройних Сил України, форм і способів їх підготовки та застосування, розвитку теорії управління та шляхів розвитку систем управління військами, оперативного та матеріально-технічного забезпечення. Зокрема, у редакційних статтях: (Місце і роль Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України в системі воєнно-наукових досліджень. 2002, с. 21), що підсумовує матеріали ювілейної наукової конференції Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України з нагоди 10-річчя створення (лютий 2002 р.), йдеться про місце і роль Інституту у системі воєнно-наукових досліджень; у статті (Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України: 15 років воєнно-наукових досліджень. 2007, с. 23–25) роз-

крито основні завдання, які виконує інститут на сучасному етапі, наведено найвагоміші результати наукової та науково-технічної діяльності інституту протягом останніх років, спрямованої на розв'язання актуальних проблем Збройних Сил України; у статті з нагоди 18-річчя інституту (Свида, І. Ю. 2010, с. 6) начальник Генерального штабу аналізує провідну роль Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України у функціонуванні системи воєнно-наукових досліджень та розвиток воєнної науки; у статті (Створення наукових засад будівництва Збройних Сил України — головне завдання національної воєнної науки. 2012, с. 4–5) висвітлено 20-річну діяльність колективу інституту, спрямовану на розвиток національної воєнної науки. Наводяться погляди вчених установи на подальше реформування і розвиток Збройних Сил України та нерозв'язані проблеми національного військового будівництва, найближчі й перспективні напрями наукових досліджень інституту.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується ця стаття. Разом із тим, окупація АР Крим та окремих районів Донецької та Луганської областей України ЗС Російської Федерації в рамках російсько-української гібридної війни засвідчила різкі негативні зміни військово-політичної та економічної обстановки, загострила проблеми,

пов'язані із недооцінкою попереднім військово-політичним керівництвом важливості належного розвитку, підготовки та утримання Збройних Сил, хибністю зовнішньо-політичного позаблокового статусу та змінила певні пріоритети наукової діяльності Інституту.

Формулювання мети статті (постановка завдання). Висвітленню наукової та науково-технічної діяльності Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України та основних здобутків від початку військової агресії РФ у 2014 році і понині присвячено дане дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. За роки функціонування науковий колектив Інституту досяг значних результатів наукової діяльності, які реалізовані у Збройних Силах України. Зокрема, набула подальшого розвитку теорія воєнного мистецтва та військового будівництва, розробляються шляхи розв'язання проблем з питань управління військами та всебічного забезпечення їхніх дій. Фахівці Інституту спрямовують свої сили й знання на наукове супроводження виконання заходів з підтримання та підвищення боєздатності Збройних Сил України, трансформацію систем керівництва ними, виконання дослідно-конструкторських робіт зі створення автоматизованих систем різного функціонального призначення. Практичні рішення, що прийма-

ються керівним складом Збройних Сил України, обґрунтовуються за допомогою розроблених математичних моделей та розрахункових задач.

Інститут брав активну участь у трансформуванні системи керівництва Збройними Силами та управління військами. Під час реалізації цих заходів важливим завданням є наукове супроводження розроблення та впровадження доктринальних документів, що визначають порядок виконання Збройними Силами України завдань за призначенням. Але цей процес супроводжується використанням різноманітного понятійного апарату. Нерідко визначення термінів трактуються по-різному, або навіть суперечать один одному. Також виникає проблема стосовно стандартизації цих документів — вони повинні мати логічну та визначену структуру, зрозумілу та зручну для всіх користувачів щодо розроблення низки нормативно-правових актів, доктринальних і керівних документів, що регламентують діяльність Збройних Сил. Для забезпечення взаємоузгодженості доктрин розроблено рекомендації до Словника військових термінів, сформовано принципи та вимоги стосовно підготовки проєктів документів, які реалізовано у доктрині розвитку військових публікацій.

Напрацювання вчених знайшли своє втілення під час розроблення низки найважливіших нормативно-правових актів, доктринальних

і керівних документів, що регламентують діяльність Збройних Сил. Наведемо лише найголовніші з них: Стратегічний оборонний бюлетень України (Стратегічний оборонний бюлетень України на період до 2025 року. 2016); Державна Програма розвитку ЗС України; Системний проєкт ЄАСУ ЗС України; Єдиний перелік (каталог) спроможностей МО та ЗС України; Функціональне обстеження органів військового управління та їх структурних підрозділів; Доктрина «Об'єднані операції»; Доктрина «Об'єднана логістика»; Інструкція з обліку військового майна у ЗС України; Об'єднана оперативна концепція 2030. Загалом Інститут брав безпосередню участь у розробленні 27 проєктів доктрин.

Нині пріоритетним є дослідження проблем воєнної безпеки держави, оборонного планування на основі спроможностей, аналізу та прогнозування розвитку Збройних Сил, їх застосування. Забезпечення воєнної безпеки держави потребує постійного вивчення динаміки розвитку відносин між державами відповідно до їх воєнно-політичних інтересів, що обумовлює проблему прогнозування воєнно-політичної обстановки в регіоні. Для її розв'язання Інститутом розроблено методичний апарат, який дозволяє оцінити та спрогнозувати основні показники, від яких залежить воєнно-політична обстановка довкола України. Також розроблено методичний апарат обґрунтування,

на основі визначених загроз, потрібного потенціалу асиметричного реагування, виконавчих суб'єктів сектора безпеки та оборони для досягнення заданого рівня ефективності асиметричної протидії. Результати досліджень з цього питання опубліковано у підготовленій спільно з Національним університетом оборони України монографії, реалізовано в Об'єднаній оперативній концепції 2030 та у матеріалах оборонного огляду.

У сучасних умовах проявились проблемні питання оборонного планування, зокрема щодо: визначення та обґрунтування потреб Збройних Сил України; низької ефективності виконання програм та планів їх розвитку; розподілу та використання державних коштів. Для наукового забезпечення вирішення цих питань запропоновано низку методик, які дають можливість обґрунтувати: вимоги до спроможностей військ (сил) на етапі формування програм та планів; необхідну чисельність Збройних Сил України із урахуванням завдань, які на них покладаються, та фінансових ресурсів, що виділяються; порядок та послідовність формування заходів щодо програм та планів розвитку Збройних Сил України, а також очікуваний рівень їх виконання залежно від виділених ресурсів. Зазначені напрацювання враховано під час розроблення Доктрини Управління оборонними ресурсами та Доктрини

з організації планування оборонних ресурсів у Збройних Силах України.

Значну увагу науковці Інституту приділяють дослідженню проблемних питань мобілізації. Так, незважаючи на наявність у галузях національної економіки значної кількості транспортних засобів і техніки, потреба військ під час проведення часткової мобілізації була задоволена менше ніж на 50 %. Причинами такого стану стало те, що комплектування здійснювалося переважно за лімітом вилучення (відчуження) транспортних засобів і техніки з національної економіки без урахування їх якісної оцінки. Тому, для виправлення такого стану в Інституті було розроблено методичку, яка дозволяє обґрунтовувати різні способи комплектування транспортними засобами і технікою під час їх мобілізаційного розгортання.

Досвід бойових дій на Сході України, у забезпеченні яких брали участь понад 50 співробітників Інституту, окреслив низку проблемних питань, що стосуються застосування ЗС України. Зміни, які відбулися в безпековому середовищі навколо України, уточнення засад зовнішньої політики, цілей та засад державної політики у сферах національної безпеки і оборони, цілей і завдань воєнної політики потребують планування адекватної протидії комплексному застосуванню воєнної сили проти України. Її підґрунтям можуть стати об'єднані операції, для проведен-

ня яких створюються угруповання об'єднаних сил. Для визначення їх теоретичних основ Інститутом розроблено доктрину «Об'єднані операції», в якій відображено діапазон об'єднаних операцій, правила об'єднаних операцій, єдність дій об'єднаних сил, спільні функції об'єднаних сил, модель об'єднаної операції тощо. Вона втілює нові погляди на ведення збройної боротьби, враховує принципи та підходи, що прийняті у країнах Північноатлантичного Альянсу, та є основою для інших доктринальних документів. Доктрина є ключовою в переліку військових публікацій, що визначають сутність і зміст застосування об'єднаних сил для ефективного використання спільних можливостей усіх складових сил оборони держави.

Успіх виконання завдань залежить від виконання заходів щодо введення противника в оману та приховування діяльності своїх військ, оцінювання їх ефективності та розподілу сил та засобів. Нами розроблено порядок оцінювання ефективності заходів безпеки застосування військ (сил) та проєкт Доктрини з безпеки застосування військ. Використовуючи їх, органи військового управління під час планування операцій отримали можливість визначати комплекс заходів щодо дезорієнтації противника.

Невід'ємною складовою сучасної війни, особливо за умов, коли необхідно протистояти більш сильному противнику, є рух опору. З метою

сприяння вирішенню проблемних питань, що стосуються організації та ведення руху опору, Інститут працює над розвитком теорії застосування сил спеціальних операцій спільно з рухом опору. За результатами досліджень визначено принципи, зміст і підходи до організації та ведення руху опору, запропоновано його структуру та складові елементи, їх призначення, можливі завдання та форми прояву. Результати роботи впроваджено під час розроблення Концепції розвитку Сил спеціальних операцій Збройних Сил України та проєкту Доктрини «Організація Руху опору». Крім того, Інститутом підготовлено пропозиції щодо місця територіальної оборони та руху опору у системі застосування сил оборони України.

Очевидно, що без сучасних озброєння та військової техніки неможливо військам виконати необхідні завдання. Науковці Інституту проводять дослідження для вироблення рекомендацій щодо визначення пріоритетів розвитку озброєння та військової техніки, а також можливих шляхів їх реалізації. З цією метою на основі аналізу змін тактико-технічних характеристик озброєння та військової техніки провідних країн світу, що відбулися впродовж останніх років, а також проблем їх застосування в сучасних воєнних конфліктах визначено загальносвітові тенденції розвитку систем озброєння та військової техніки. За результатами

досліджень зазначених тенденцій, аналізу можливостей вітчизняного оборонно-промислового комплексу, наявності відповідної технологічної бази, фінансових можливостей держави щодо розроблення, виробництва або закупівлі сучасних озброєння та військової техніки Інститутом розроблено рекомендації щодо пріоритетних напрямів розвитку озброєння та військової техніки Збройних Сил України та опрацьовано понад два десятки проєктів оперативно-тактичних вимог до систем озброєння та військової техніки.

На сучасному етапі розвитку Збройних Сил України найвищий пріоритет мають питання трансформування системи керівництва Збройними Силами України, управління угрупованнями військ, створення Єдиної автоматизованої системи управління. Для обґрунтування шляхів цього процесу нами розроблено обрис єдиної структури системи керівництва обороною держави і управління військами, розподіл відповідальності між її суб'єктами та вимоги до них. У 2020 році проведено функціональне обстеження органів військового управління, оцінювання всіх проєктів положень про структурні підрозділи Апарату Головнокомандувача та Генерального штабу Збройних Сил України з урахуванням їх переходу на J-структуру. За результатами такої роботи підготовлено матрицю розподілу функцій між структурними підрозділами

Апарату Головнокомандувача та Генерального штабу.

Результати досліджень свідчать про те, що найбільшого приросту ефективності функціонування системи управління можна досягти за рахунок впровадження автоматизованих систем. Основними результатами за цим напрямом є проведення експертизи рішень стосовно дослідно-конструкторських робіт «Дзвін-АС», «Логістика — ІТ», «Персонал — КСЗІ», «Пласт». Інститутом визначено комплекс заходів для запровадження системних рішень зі створення ЄАСУ та управління проєктами, створення єдиного інформаційного середовища, зменшення ризиків на всіх етапах виконання дослідно-конструкторських робіт.

Для вирішення проблем щодо підтримки дій військ (сил) удосконалено методичний апарат оцінювання ефективності комплексної протидії безпілотним літальним апаратам противника, розроблено рекомендації щодо його використання органами управління, а також видано «Збірник основних характеристик сучасних безпілотних літальних апаратів та способів їх застосування в збройних конфліктах». Отримані результати є важливим елементом методичної бази для наукового супроводження Концепції створення системи комплексної протидії безпілотним авіаційним комплексам та призначені для здійснення оперативно-тактичних розрахунків щодо обґрунтуван-

ня рішень стосовно захисту військ (об'єктів) від БПЛА противника.

Сьогодні у Збройних Силах України продовжується планова поетапна робота щодо розвитку системи логістичного забезпечення. З метою визначення єдиних концептуальних поглядів на формування та функціонування системи логістичного забезпечення Інститутом розроблено рекомендації до доктрин з питань логістики, удосконалено методики та уточнено порядок визначення потреб у матеріально-технічних засобах для Збройних Сил України.

Для підтримання боєздатності військ важливе значення має співвідношення можливостей систем відновлення і резерву озброєння та військової техніки, яке дозволяє комбінувати спільну роботу цих систем з урахуванням економічних факторів. Розроблений Інститутом методичний апарат дає можливість обґрунтувати заходи для підтримання необхідного рівня боєздатності ОВТ із врахуванням необхідних для цього фінансових ресурсів.

У нових умовах проблемним залишається питання стосовно обліку військового майна у Збройних Силах України. Інститутом уточнено порядок складання облікових документів та порядок ведення обліку і документального оформлення руху військового майна, у тому числі, особливості обліку військового майна під час ведення Збройними Силами України воєнних дій, їх участі в операції

Об'єднаних сил, міжнародних операцій з підтримання миру та безпеки.

У сучасних умовах складно приймати рішення без використання сучасних інформаційних систем. З метою вирішення цієї проблеми для підтримки прийняття рішень керівним складом Збройних Сил України Інститутом розроблено робочу версію комплексу математичних моделей операцій (далі — КММО) та окремі розрахункові задачі для обґрунтування задумів та планів у галузях будівництва, застосування, підтримки та забезпечення Збройних Сил, зокрема, з питань планування вогневого ураження противника, прогнозування втрат особового складу та оцінювання інформаційного впливу на нього. КММО дає можливість прогнозувати перебіг бойових дій і їх результати, здійснювати порівняльний аналіз різних варіантів рішень, що приймаються, на етапі планування. Подальший його розвиток здійснюється у напрямі створення мережевої версії для підготовки та проведення двосторонніх командно-штабних воєнних ігор. Нині комплекс математичних моделей операцій посідає важливе місце у роботі командних пунктів. Він забезпечує проведення в автоматизованому режимі до 80 % основних оперативних розрахунків, його впроваджено в діяльність 18 органів військового управління, 60 офіцерам яких фахівці Інституту надали відповідну підготовку.

Упродовж майже 30 років, що минули відтоді, як було створено Інститут, він підтверджував статус головної науково-дослідної установи Збройних Сил України з питань дослідження проблем будівництва, розвитку, застосування Збройних Сил України та управління ними, розвитку оперативного мистецтва видів Збройних Сил України і тактики родів військ (спеціальних військ), їх оперативного, матеріально-технічного забезпечення.

Матеріали досліджень Інституту викладено у більш ніж 900 звітах про виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт.

За роки функціонування налагоджено тісну співпрацю з Національним університетом оборони України імені Івана Черняхівського, науково-дослідними установами Збройних Сил України та Міністерства оборони України, конструкторськими бюро оборонно-проектного комплексу, науковими установами Національної академії наук та іншими установами міністерств і відомств. Позитивними є й результати постійної взаємодії з командуваннями видів Збройних Сил України та управліннями Генерального штабу Збройних Сил України.

Результати досліджень Інституту враховано в законах України в оборонній сфері: (Про національну безпеку України. 2018), (Про оборону України. 2021), (Про Збройні Сили України. 2020). Фахівцями Інституту безпосередньо розроблено: постанови Кабінету Міністрів України щодо непоруш-

них запасів, про порядок підготовки території держави до оборони; накази Міністерства оборони України щодо правил техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на об'єктах Міністерства оборони України. Результати досліджень є фундаментом Воєнної доктрини (Воєнна доктрина України. 2015), Стратегії воєнної безпеки України, Указів Президента України, що регламентують діяльність Збройних Сил України, а також Положення про Міністерство оборони України та Генеральний штаб Збройних Сил України, Державних програм розвитку Збройних Сил України, Стратегічного оборонного бюлетеня, Концепції розвитку Сектора безпеки і оборони України; пропозицій до проєктів доктрини «Комплексна розвідка, спостереження та дорозвідка», доктрини з комплексного вогневого ураження противника, доктрини стабілізаційних операцій, доктрини з організації планування оборонних ресурсів у ЗС України.

Особовий склад Інституту з 2001 року брав участь у проведенні досліджень проблемних питань на всіх заходах оперативної підготовки Збройних Сил.

В Інституті здійснюється активна підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації — докторів і кандидатів наук, щорічно проводиться набір у докторантуру та ад'юнктуру (Романченко, І. С. & Дейнега, О. В. 2021).

З цієї нагоди необхідно згадати про тих, хто стояв біля витоків створення

провідної наукової установи та доклав чимало зусиль для його становлення та підтримання сприятливого морально-психологічного клімату в колективі. Це керівники Інституту — генерал-майори Лосєв Іван Федорович, Прокоф'єв Юрій Михайлович, Ковтуненко Олексій Петрович, генерал-лейтенант Телелим Василь Максимович, генерал-майор Іващенко Григорій Іванович, генерал-лейтенант Романченко Ігор Сергійович.

Запорукою успіху стала професійна робота згуртованої команди відданих своїй справі фахівців високої кваліфікації, які заснували наукові школи і розвивають відповідні наукові напрями.

Це лауреат Державної премії в галузі науки і техніки, Заслужений діяч науки і техніки України, доктор військових наук, професор Романченко Ігор Сергійович — методологія будівництва, застосування, управління ЗС України, повсякденною діяльністю військ (сил), закономірності та основи екологічного моніторингу застосування військ (сил) ЗСУ.

Заслужений діяч науки і техніки України, доктор технічних наук, професор Шуєнкін Володимир Олександрович — системні дослідження з матеріально-технічного забезпечення Збройних Сил України, методології побудови системи матеріально-технічного забезпечення військ (сил), закономірностей розвитку цієї системи.

Доктор технічних наук, професор Богданович Володимир Юрійович —

методологія досліджень проблем національної, інформаційної та воєнної безпеки.

Доктор технічних наук, професор Котляров Володимир Петрович — методологія будівництва і застосування ПС ЗСУ, закономірності розподілу льотного ресурсу під час виконання бойових завдань авіацією ПС ЗСУ, закономірності просторового руху бойових літальних апаратів на великих кутах атаки.

Доктор технічних наук, професор Хазанович Олександр Ізраїльович — методологія аналізу та синтезу системи матеріально-технічного забезпечення як просторово розподіленої системи.

Вони є авторами низки посібників і монографій для наукової та науково-технічної діяльності наукових установ та навчального процесу ВВНЗ.

Це також доктори наук, професори: Марко Іван Юрійович, Трегубенко Станіслав Семенович, Гусак Юрій Аркадійович, Потьомкін Михайло Михайлович, Павловський Олег Володимирович; доктори наук, старші наукові співробітники: Дейнега Олександр Васильович, Закусило Петро Степанович; Семененко Олег Михайлович, Денежкін Микола Миколайович; доктор наук, старший дослідник: Можаровський Володимир Миколайович; кандидати наук, старші наукові співробітники: Соболев Олег Миколайович, Кравець Олег Петрович, Сагун Андрій Вікторович, Шовкошитний Ігор Іванович; пра-

цівник ЗС України Задера В'ячеслав Павлович та багато інших.

Тож, науковий потенціал Інституту було створено багаторічною скоординованою наполегливою працею колективу науковців — завдяки їх творчій праці, відповідальності, закоханості у свою справу. Отже, саме колектив науковців і є нашим найбільшим надбанням.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. У статті проаналізовано основні підсумки наукової і науково-технічної діяльності Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України від початку військової агресії РФ у 2014 році і понині.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

Воєнна доктрина України. Про введення в дію Воєнної доктрини України: Указ Президента України від 24.09.2015 № 555/2015. (2015) Київ, 19 с.

Місце і роль Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України в системі воєнно-наукових досліджень. (2002) *Наука і оборона*. № 2, с. 21–22.

Про Збройні Сили України: Закон України (1992) № 1934-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1992, № 9. Ст. 108. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#Text> [дата зверн.: 25.06.2021].

Про національну безпеку України: Закон України (2018) № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України, 2018, № 31. Ст. 241. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> [дата зверн.: 25.06.2021].

Про оборону України: Закон України (1992) № 1932-ХІІ. Відомості Верховної Ради України, 1992, № 9. Ст. 106. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text> [дата зверн.: 25.06.2021].

Про формування Центрального науково-дослідного інституту Міністерства оборони України: Наказ Міністра оборони України від 14.02.1992 № 15. (1992) URL: https://www/crsi.mil.gov/images/nakaz_15.jpg. [дата зверн.: 25.06.2021].

Про Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.1998 № 550. (1998) URL: <https://www/crsi.mil.gov/rkm550.html>. [дата зверн.: 25.06.2021].

Романченко, І. С. & Дейнега, О. В. (2021) Докторська спеціалізована вчена рада Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України: 20 років плідної роботи. *Наука і оборона*. № 1, с. 54–59. DOI 10.33099/2618-1614-2021-14-1-54-59.

Свида, І. Ю. (2010) Розвиток воєнної науки має залишатися одним з найважливіших пріоритетів військового будівництва. *Військо України*. № 3(117), с. 6–9.

Створення наукових засад будівництва Збройних Сил України — головне завдання національної воєнної науки. (2012) *Наука і оборона*. № 1, с. 3–6.

Стратегічний оборонний бюлетень України на період до 2025 року: введ. в дію з 15.06.2016: Указ Президента України «Про введення в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20.05.2016» від 06.06.2016 № 240/2016. (2016). URL: <https://www.president.gov.ua/documents/240216-20137> [дата зверн.: 25.06.2021].

Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України: 15 років воєнно-наукових досліджень. (2007) *Наука і оборона*. № 2, с. 23–25.

REFERENCES

Voienna doktryna Ukrainy: Pro vvedennia v diu Voiennoi doktryny Ukrainy: Ukaz Presidenta Ukrainy vid 24.09.2015 № 555/2015 (2015). [Military Doctrine of Ukraine: On the entry into force of the Military Doctrine of Ukraine: Decree of the President of Ukraine of 24.09.2015 № 555/2015] Kyiv, 19 s. [in Ukrainian].

Mistse i rol Centralnogo naukovu-doslidnogo instytutu Zbroinyh Syl Ukrainy v systemi voienno-naukovykh doslidzhen (2002). [Place and role of the Central Defence Research Institute of the Armed Forces of Ukraine in the military-scientific research system]. *Nauka i obrona*. Kyiv. № 2, s. 21–22 [in Ukrainian].

Pro Zbroini Syly Ukrainy: Zakon Ukrainy (1992) № 1934-XII. *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy*. [On the Armed Forces of Ukraine: Law of Ukraine of № 1934-XII. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. № 9, art. 108] URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#Text> [access mode: 25.06.2021] [in Ukrainian].

Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy: Zakon Ukrainy (2018) № 2469-VIII. *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy*. [On the national security of Ukraine: Law of Ukraine № 2469-VIII. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. № 31, art. 241] URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> [access mode: 25.06.2021] [in Ukrainian].

Pro oboronu Ukrainy: Zakon Ukrainy (1992) № 1932-XII. *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy* (1992). [On the Defense of Ukraine: Law of Ukraine of April 23, № 1932-XII. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. № 9, art. 106] URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text> [access mode: 25.06.2021] [in Ukrainian].

Pro formuvannia Centralnogo naukovu-doslidnogo instytutu Zbroinyh Syl Ukrainy: nakaz Ministra obrony Ukrainy vid 14.02.1992 № 15 (1992). [On the formation of the Central Defence Research Institute of the Armed Forces of Ukraine: Order of the Minister of Defense of Ukraine dated 14.02.1992 № 15.] URL: https://www.crsi.mil.gov/images/nakaz_15.jpg. [access mode: 25.06.2021] [in Ukrainian].

Pro Centralnyi naukovu-doslidnyi instytut Zbroinyh Syl Ukrainy: Postanova Kabinetu ministrsv Ukrainy vid 23.04.1998 № 550 (1998). [About the Central Defence Research Institute of the Armed

Forces of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of April 23, 1998 № 550.] URL: <https://www/crsi.mil.gov/pkm550.html>. [access mode: 25.06.2021] [in Ukrainian].

Romanchenko, I. S. & Deinega, O. V. (2021) Doktorska spetsializovana vchena rada Tsentralnogo naukovogo-doslidnogo instytutu Zbroinyh Syl Ukrainy: 20 rokiv plidnoi roboty. [Romanchenko, I. S., Deinega, O. V. Doctor's specialized scientific council of the Central Defence Research Institute of the Armed Forces of Ukraine: 20 years of fruitful work]. *Nauka i oborona*. № 1, s. 54–59. DOI 10.33099/2618-1614-2021-14-1-54-59. [in Ukrainian].

Svyda, I. U. Rozvytok voiennoi nauky maie zalyshatyca odnym z naivazhlyvishykh priorytetiv viiskovogo budivnytstva (2010). [Svyda I. U. Military science ought to be one of the most important priorities of the Defence sector's development]. *Viisko Ukrainy*. № 3 (117), s. 6–9 [in Ukrainian].

Stvorennia naukovykh zasad budivnytstva Zbroinyh Syl Ukrainy — golovne zavdannia natsionalnoi voiennoi nauky (2012). [Creation of scientific principles of development of the Armed Forces of Ukraine is the main task of the national military science]. *Nauka i oborona*. № 1, s. 3–6 [in Ukrainian].

Strategichniy oboronnyi biuleten Ukrainy na period do 2025 roku: vved. v diu z 15.06.2016 [Strategic Defense Bulletin of Ukraine for the period up to 2025: introduction effective from 15.06.2016]: Ukaz Presidenta Ukrainy “Pro vvedennia v diu rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 20.05.2016” vid 06.06.2016 № 240/2016. (2016). URL: <https://www.president.gov.ua/documents/240216-20137> [access mode: 25.06.2021] [in Ukrainian].

Centralnyi naukovogo-doslidnyi instytut Zbroinyh Syl Ukrainy: 15 rokiv voienno-naukovykh doslidzhen (2007). [Central Defence Research Institute of the Armed Forces of Ukraine are 15 years of the military-scientific research]. *Nauka i oborona*. № 2, s. 23–25 [in Ukrainian].

Igor Romanchenko

*Doctor of Military Sciences, Professor,
Director of the Central Defence Research
Institute of the Armed Forces of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2008-5649>

**CENTRAL RESEARCH INSTITUTE OF THE ARMED FORCES
OF UKRAINE AS A LEADER OF MILITARY SCIENCE:
MAIN ACHIEVEMENTS IN 2014–2021**

The article discusses the origin, 30-year-long history and scientific achievements of the Central Research Institute of the Armed Forces of Ukraine — the leading research institution of the Armed Forces of Ukraine.

The work highlights the main results of the scientific activities of the Institute since 1992, in more detail — from the beginning of the military aggression of the Russian Federation in 2014 and up to now, in particular concerning:

the scientific support of the development and implementation of doctrinal documents that determine the procedure for accomplishment of the Armed Forces of Ukraine's assigned tasks;

military security of the state, capabilities based defence planning, analysis and foreseeing of the development and employment of the Armed Forces;

a defence planning, in particular the identification and substantiation of the Armed Forces of Ukraine's requirements; efficiency of programs implementation and their development plans; distribution and use of the budget;

a mobilization of the National economy's equipment;

changes in the security environment around Ukraine, clarification of the Foreign policy's principles, goals and principles of the State policy in the sphere of national security and defence, goals and objectives of military policy, planning of adequate counteraction to the comprehensive deployment of military force against Ukraine;

a protection of force;

the Territorial Defence and the Resistance role in the system of the Ukraine defense forces employment;

the priorities of the Armed Forces of Ukraine's weapon systems development;

a structure of the unified command and control system of the state and employment of force, distribution of and requirements to subjects responsibilities;

a comprehensive approach to the implementation of systemic solutions for C4 development;

a comprehensive counteraction to enemy UAV employment;

a development of the logistics system;

a validation of measures to maintain the required level of weapon systems readiness;

an improvement of the military inventory's accountability;

a set of mathematical models of operations and individual tasks calculation of plans and concepts in the fields of development, employment and support of the Armed Forces of Ukraine, etc.

The article covers the Institute's scientific schools and its leading scientists.

Key words: *Central Defence Research Institute of the Armed Forces of Ukraine, research areas, scientific activity, scientific support, implementation of research results, scientific achievements, highly qualified scientists.*